Contributed by François Vercammen
maandag, 01 januari 2007 - Last Updated maandag, 28 mei 2007

1885. Dat is het jaar waarin de Belgische Werkliedenpartij haar stichtingscongres hield. De PS heeft het zonet gevierd en Stevaert zal eraan herinneren tijdens het volgende "ideologische" congres. Ze zullen alle moeite van de wereld hebben om vandaag aan de werkende klasse en aan de jeugd uit te leggen wat de werkelijke draagwijdte was van die gebeurtenis

Het congres van de BWP en haar programmatorische basis "het Charter van Quaregnon" van 1893 betekende een keerpunt in het leven van de werkers. Voor de eerste keer slaagden ze erin een organisatie op te richten gestuwd door de strijd. De verdeeldheid werd overstegen: alle politieke tendensen van socialistisch type verenigden zich: marxisten, reformisten, maximalisten, proudhonisten, anarchisten, anarcho-syndicalisten, progressief-democraten…. Alle organisatorische vormen van de arbeidersstrijd vloeiden samen: politieke liga's, syndicale groepen, coöperatieven, mutualiteiten, jongeren, anti-militaristen…). Het congres van 1885 bereidde de BWP voor de confrontatie aan te gaan met een "revolutionaire" liberale burgerij (1830!), die het staatsapparaat in handen had en van alle vrijheden genoot. De wereld van de arbeid was daar totaal van verstoken, had geen rechten, geen recht van spreken, geen stemrecht en was als sociale klasse totaal ondergeschikt. Een nieuwe fase in de strijd was aangebroken: de strategie bestond erin de arbeiders te mobiliseren via massamanifestaties, algemene stakingen, gedeeltelijke stakingen, barrikades, vliegende stakingspiketten… In een kwart eeuw tijd kreeg de "emancipatie van de arbeid" vorm. De ellende en de onderdrukking namen af: waardige salarissen, sociale zekerheid, arbeidsduurvermingering (3 x 8 uur: arbeid, vrije tijd, slaaptijd) en het algemeen stemrecht werd ingevoerd. Het is deze arbeidersklasse die het voorbeeld toonde aan de Europese arbeidsbeweging ("Belgisch spreken", zei Rosa Luxemburg). Het is deze arbeidersklasse die bijdroeg aan een koerswijziging van de mensheid. Op dit stukje aarde in West-Europa heeft ze een krachtsverhouding opgelegd aan de kapitalistische klasse die tot vandaag de dag het verschil blijft maken met de rest van de wereld: met landen uit de derde wereld, maar ook met de VS, Canada en Japan.

1914 is het grote keerpunt. De sociaal-democratie sluit vrede met het kapitalisme. Ze pretendeert het kapitalisme te kunnen veranderen via "hervormingen". Het verraad is brutaal en veelvuldig… De buitenparlementaire strijd voor het socialisme wordt begraven. Het resultaat vandaag: een eeuw van "reformistische" strategie loopt uit op een agressief en triomferend neoliberaal kapitalisme!

Ondanks dat verraad hebben de massa van bewuste werkers en militanten hun organisaties niet de rug toegekeerd. Ze hebben een sterk geheugen. De generaties werkers herinneren zich de miserie van vroeger, de werkloosheid en de onzekerheid van het leven. Maar ook de soms spectaculaire vooruitgang met het verwerven van sociale rechten, het verhogen van de levensstandaard, de pensioenen en de uitkeringen, de collectieve arbeidsovereenkomsten, het stakingsrecht, de erkenning van de vakbonden in de ondernemingen en de paritaire comités enzovoort.

Vandaag ligt een nieuwe fase van de geschiedenis voor ons: het "gemondialiseerde" kapitalisme van het neoliberale type. Dit type huivert van sociale rechten. Dat is een verschrikkelijke vaststelling: de reden waarvoor de BWP is opgericht en heeft gestreden wordt vandaag vakkundig vernield door de sociaal-democratie die sociaal-liberaal geworden is. We moeten dus van heel ver terug vertrekken. In de huidige fase ligt de taak van de revolutionairen er niet in de revolutie voor te bereiden, want deze ligt jammer genoeg ver verborgen achter de horizon. Het gaat er vandaag om opnieuw een brede en actieve antikapitalistische "partij" op te richten die strijdt voor elementaire sociale, politieke en economische verworvenheden, een organisatie die zich op het politieke terrein begeeft en verschillende sociale en politieke stromingen en militanten in zich verenigt. Die wil vechten en iets wil opbouwen. Om daartoe te komen hebben we wel een revolutionair-marxistische linkerzijde nodig die niet sektair is. Misschien kan de ervaring van de Belgische Werkliedenpartij ons daarbij iets leren, zowel haar periode van glorie als de afgang!